

DECIZIE
despre Codul de conduită al radiodifuzorilor

nr. 127 din 26.12.2007

Monitorul Oficial nr.21-24/54 din 01.02.2008

* * *

În conformitate cu art.40 f) și 68 (7) ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 (publicat în Monitorul Oficial nr.131 din 18.08.2006), Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Se adoptă Codul de conduită al radiodifuzorilor (se anexează).

Art.2. Prezenta decizie se publică în "Monitorul Oficial" și pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Secretarul CCA.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI

COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI

Gheorghe GORINCIOI

Secretar

Constantin BÎRCĂ

Chișinău, 26 decembrie 2007.

Nr.127.

APROBAT
prin Decizia CCA
nr.127 din 26.12.2007

Codul de conduită al radiodifuzorilor

Avînd în vedere rolul major al radioteleviziunii în formarea atitudinilor personale ale cetățenilor, a opiniei publice și în dezvoltarea societății democratice, responsabilitatea etică a instituțiilor audiovizuale față de cetățeni și societate în ansamblu;

Convinși că libertatea de exprimare și asigurarea accesului neîngrădit la orice informație de interes public constituie fundamente esențiale ale unei societăți democratice și ținînd cont de faptul că exercitarea acestor drepturi comportă îndatoriri și responsabilități;

Conștienți de responsabilitatea instituțiilor audiovizuale de a difuza servicii de programe conforme cu normele deontologiei profesionale și de necesitatea protejării patrimoniului lingvistic și cultural-național;

Preocupați de necesitatea asigurării protecției minorilor și conștienți că libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine;

Noi, radiodifuzorii din Republica Moldova, ne asumăm obligația de a respecta cu strictețe următoarele reguli și norme de conduită în activitatea profesională.

Capitolul I

INFORMAREA JUSTĂ, COMPLETĂ, ADECVATĂ ȘI PLURALISMUL POLITICO-SOCIAL

Art.1. Radiodifuzorii au datoria primordială de a relata adevărul, indiferent de consecințele ce le-ar putea avea asupra lor, obligație ce decurge din dreptul constituțional al publicului de a fi informat just, complet și adecvat. În virtutea acestui drept radiodifuzorii sînt datori să comunice doar fapte deplin verificate.

Art.2. Radiodifuzorii au obligația de a face o distincție clară între fapte și opinii astfel încât acestea să nu fie confundate. În relatarea faptelor și opiniilor jurnaliștii vor acționa cu bună-credință și nu vor prezenta opiniile lor drept fapte.

Art.3. Informațiile prezentate în cadrul programelor de știri și de actualități trebuie să se bazeze pe fapte și date ale căror veridicitate poate fi stabilită prin metode corespunzătoare de verificare.

Art.4. Informarea în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială și culturală, trebuie să urmărească asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea punctelor de vedere ale tuturor părților implicate și, după caz, a principalelor puncte de vedere aflate în opoziție.

Art.5. Radiodifuzorii trebuie să precizeze calitatea politică a persoanelor care își exprimă punctele de vedere în cadrul emisiunilor informative sau de dezbatere.

Art.6. Radiodifuzorii sînt obligați să ofere dreptul la replică și rectificare oricărei persoane fizice sau juridice ale cărei drepturi sau interese legitime au fost lezate prin prezentarea în cadrul unui program audiovizual a unor fapte neadevărate sau inexacte. Radiodifuzorii pot să nu ofere dreptul la replică pentru exprimarea unor opinii și judecăți de valoare, în cazul în care se solicită replica la replică sau în situația în care a fost respectat principiul *audiatur et altera pars*.

Art.7. Radiodifuzorul care distorsionează intenționat informația, face acuzații nefondate, folosește neautorizat fotografii, imagini video și alte surse, ori calomniază, săvîrșește abateri profesionale de maximă gravitate.

Capitolul II

INTERESUL PUBLIC ȘI RESPECTAREA DREPTURILOR OMULUI

Art.8. În sensul prezentului cod, sînt considerate a fi de interes public justificat orice probleme, fapte sau evenimente locale ori naționale, cu semnificație pentru viața comunității.

Art.9. Radiodifuzorii sînt datori să respecte principiul prezumției nevinovăției și nu vor permite să fie aduse acuzații fără să se ofere posibilitatea celui învinuit să-și exprime punctul de vedere.

Art.10. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a corespondenței sale. Radiodifuzorii nu vor difuza informații privind viața privată și de familie a persoanei, fără acordul acesteia, cu excepția întrunirii condițiilor pentru cazurile de interes public justificat. Informațiile privind adresa unei persoane sau a familiei sale și numerele lor de telefon nu pot fi dezvăluite fără permisiunea acestora.

Art.11. Radiodifuzorii sînt datori să țină cont de interesele legitime ale minorilor. Ei vor proteja identitatea minorilor implicați în infracțiuni, ca victime sau ca autori, cu excepția situației în care interesul public cere ca aceștia să fie identificați, sau la solicitarea expresă a părinților sau a reprezentanților lor legali, în vederea protejării interesului superior al minorului.

Art.12. Identitatea victimelor accidentelor, calamităților, infracțiunilor, cu precădere cele ale agresiunilor sexuale, nu trebuie să fie dezvăluită, cu excepția situației în care există acordul acestora sau cînd un interes public major prevalează. De același regim beneficiază și persoanele defavorizate (bolnavi, persoane cu dizabilități, refugiați etc.).

Art.13. Radiodifuzorii sînt datori să nu discrimineze nici o persoană pe motive de rasă, etnie, religie, sex, vîrstă, orientare sexuală ori dizabilități și să nu instige la ură și violență atunci cînd relatează fapte sau își exprimă opiniile.

Art.14. Radiodifuzorii au obligația de a avertiza publicul, în cazul difuzării unor scene de violență sau cu posibil impact emoțional negativ și să evite prezentarea repetată a secvențelor. Imaginile care prezintă execuții, oameni uciși sau voluntari ai morții, indiferent de motivația acestora, se difuzează numai în cazuri temeinic justificate.

Art.15. În cazurile de răpiri sau deturnări, radiodifuzorii trebuie să se asigure că materialele audiovizuale difuzate nu aduc prejudicii eforturilor depuse pentru soluționarea lor și nu pun în pericol viețile persoanelor în cauză.

Art.16. Orice persoană are dreptul la propria imagine. În cazul în care în emisiunile audiovizuale se aduc acuzații unei persoane privind fapte sau comportamente ilegale ori imorale, acestea trebuie susținute cu dovezi, iar persoanele acuzate au dreptul să intervină pentru a-și exprima punctul de vedere. Dacă acuzațiile sînt aduse de radiodifuzor, acesta este dator să solicite și punctul de vedere al persoanei incriminate.

Art.17. Realizatorii emisiunilor au obligația să nu permită invitaților să folosească un limbaj injurios sau să instige la violență împotriva altor persoane. Sînt interzise în programele audiovizuale orice referire peiorativă la adresa persoanelor în vîrstă sau cu dizabilități, precum și punerea acestora în situații ridicole ori umilitoare.

Art.18. Orice persoană are dreptul la respectarea intimității în momente dificile, cum ar fi o pierdere ireparabilă sau o nenorocire. În cazul situațiilor de suferință umană, al dezastrelor naturale, accidentelor sau al actelor de violență, radiodifuzorii au obligația de a nu se implica nejustificat în viața privată.

Art.19. Radiodifuzorii nu vor difuza imagini ale persoanei aflate în situația de victimă, fără acordul acesteia și fără acordul familiei în cazul imaginilor persoanei fără discernămînt sau decedate. În cazul martorilor la comiterea unei infracțiuni, la solicitarea acestora, difuzarea imaginilor se va realiza cu asigurarea protecției depline a identității lor.

Capitolul III

COLECTAREA INFORMAȚIEI ȘI PROTECȚIA SURSELOR

Art.20. Radiodifuzorii vor obține informații în mod deschis, transparent și pe cale legală. În momentul solicitării informației, jurnalistul este dator să se prezinte, să menționeze numele radiodifuzorului pe care îl reprezintă și să înștiințeze persoana informatoare că imprimările audio și/sau video și cuvintele sale pot fi difuzate, exceptînd cazurile în care este vorba de colectarea unei informații confidențiale sau inaccesibile pe cale oficială.

Art.21. Radiodifuzorii nu vor difuza imagini și sunete înregistrate cu microfoane și camere de luat vederi ascunse, cu excepția situației în care materialele audiovizuale astfel obținute nu puteau fi realizate în condiții firești, iar conținutul lor prezintă un interes justificat pentru public. Faptul trebuie să fie menționat explicit în momentul difuzării informațiilor.

Art.22. Difuzarea înregistrărilor convorbirilor telefonice sau a corespondenței ajunse în posesia radiodifuzorilor este admisibilă în cazul în care aceasta răspunde unor necesități de siguranță națională, ordine publică sau asigură prevenirea unor fapte penale, probează comiterea unei infracțiuni sau prezintă un interes public justificat.

Art.23. Radiodifuzorii au obligația și dreptul de a păstra confidențialitatea acelor surse care solicită să își păstreze anonimul sau a acelor surse a căror dezvăluire le poate pune în pericol viața, integritatea fizică și psihică, locul de muncă sau alte interese legitime.

Art.24. În cazul prezentării de materiale audiovizuale provenind din surse externe redacției, trebuie să se precizeze acest lucru. Fac excepție materialele audiovizuale provenite de la agențiile de presă.

Capitolul IV

INDEPENDENȚA JURNALISTULUI ȘI RESPONSABILITATEA RADIODIFUZORULUI

Art.25. În instituțiile audiovizuale trebuie să existe o transparență totală în ceea ce privește proprietatea și managementul mijloacelor de informare, astfel încât cetățenii să cunoască clar identitatea proprietarilor și nivelul de angajare economică a acestora în întreprindere.

Art.26. Radiotelejurnalistul are dreptul la clauza de conștiință. El are libertatea de a refuza orice demers jurnalistic împotriva principiilor eticii jurnalistice sau a propriilor convingeri. Această libertate derivă din obligația jurnalistului de a informa publicul cu bună-credință.

Art.27. Radiotelejurnalistul nu îndeplinește indicații ale autorităților, structurilor sau persoanelor private, ci se subordonează doar conducerii executive a instituției audiovizuale care l-a angajat.

Art.28. Folosirea statutului de radiotelejurnalist pentru a obține beneficii personale sau în favoarea unor terțe părți contravine normelor etice și este inacceptabilă.

Art.29. În exercitarea profesiei și în relațiile pe care le întreține cu autoritățile publice, partidele politice, organizațiile societății civile, sau cu diverse societăți comerciale, radiotelejurnalistului îi sînt interzise înțelegeri care ar putea afecta imparțialitatea sau independența sa.

Art.30. Radiotelejurnalistul nu va accepta avantaje ori privilegii care pot compromite integritatea sa și imaginea radiodifuzorului.

Art.31. Radiotelejurnalistul va evita să se afle într-o situație de conflict de interese. Se recomandă separarea activităților editoriale de cele politice și economice. Pentru a evita conflictele de interese, se recomandă ca jurnalistul să nu fie membru al vreunui partid politic și să nu fie angajat ca informator sau ofițer acoperit al serviciilor secrete, pe perioada exercitării profesiei.

Art.32. Radiotelejurnalistul este în drept de a fi apărat de către instituția audiovizuală unde își exercită profesia, precum și de către asociația profesională ori sindicală care îi reprezintă interesele împotriva oricărei presiuni exercitate contra sa, de natură să determine o încălcare a conduitei profesionale prevăzute de prezentul Cod.

Art.33. Radiotelejurnalistul nu va admite plagiatul, care este una dintre cele mai mari și serioase abateri de la deontologia profesională.

Art.34. Radiotelejurnalistul nu trebuie să conlucreze cu radiodifuzorii care au o atitudine tolerantă față de încălcarea principiilor jurnalismului onest și concurenței loiale.

Art.35. Radiotelejurnalistul nu trebuie să propună lucrările sale altui radiodifuzor (organizație media) fără permisiunea conducerii redacției.

Art.35. Dacă un jurnalist, care activează în regimul "freelance", propune materialele sale mai multor radiodifuzori (organizație media), el trebuie să comunice acest lucru reprezentantului următorului radiodifuzor la care s-a adresat.

Art.36. Radiotelejurnalistul trebuie să păstreze confidențialitatea informației despre radiodifuzor, dacă acest lucru nu încalcă prevederile legii și prezentului Cod de conduită.

Capitolul V

RELAȚIILE DINTRE RADIODIFUZORI

Art.37. În relațiile cotidiene radiodifuzorii trebuie să mențină un echilibru între concurența onestă și solidaritatea profesională.

Art.38. Radiodifuzorii nu vor crea obstacole colegilor lor în recepționarea informației și nu-i vor induce intenționat pe aceștia în eroare.

Art.39. Radiodifuzorii nu trebuie să-și regleze conturile prin intermediul undelor. O astfel de conduită aduce prejudicii nu numai lor, dar și profesiei în ansamblu.

Art.40. Radiodifuzorul este dator să indice sursa primară de informație în cazul în care folosește date utilizate în opera altui autor, chiar dacă nu a citat, ci doar a adaptat textul acestuia.

Art.41. Radiodifuzorii pot dovedi loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, cât și spirit de înțajutorare colegială în realizarea îndatoririlor profesionale.